

۵۱- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «دین» به معنای «راه و روش» است. دین اسلام، راه و روشی است که خداوند برای زندگی انسان‌ها برگزیده است.

لازمه‌ی ماندگاری یک پیام، تبلیغ دائمی و مستمر آن است. پیامبران الهی با ایمان استوار و تلاش بی‌مانند، در طول زمان‌های مختلف دین الهی را تبلیغ می‌کردند.

۵۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

تمامی موارد از محورهای دین الهی یا برنامه‌ی مشترک زندگی و هدایت انسان‌ها هستند، به‌جز گزینه‌ی ۲. تمایل به فضیلت‌های اخلاقی مانند عدالت و خیرخواهی نسبت به دیگران و بیزاری از رذائل اخلاقی مانند ظلم و دروغ، یکی از ویژگی‌های فطری و مشترک انسان‌ها است نه یکی از محورهای برنامه‌ی زندگی آن‌ها.

۵۳- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. حدیث شریف: «إِنَّا مَعَاشِرَ الْأَنْبِيَاءِ أَمَرْنَا أَنْ نَكَلِمَ النَّاسَ عَلَى قَدْرِ عَقُولِهِمْ: مَا پیامبران مأمور شده‌ایم که با مردم به اندازه‌ی عقلشان سخن بگوییم.» اشاره به «رشد تدریجی سطح فکر مردم» از علل فرستادن پیامبران متعدد دارد.

یکی دیگر از علل فرستادن پیامبران متعدد، تحریف تعلیمات پیامبر پیشین است. به علت ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه‌ی کتابت، تعلیمات انبیا به تدریج فراموش می‌شد، یا به گونه‌ای تغییر می‌یافت که با اصل آن متفاوت می‌شد. بر این اساس، پیامبران بعدی می‌آمدند و تعلیمات اصیل و صحیح را بار دیگر به مردم ابلاغ می‌کردند.

۵۴- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مطابق با آیه‌ی شریفه «و من یتبع غیر الاسلام...» زیان آخرت نصیب و بهره‌ی کسی است که راه اسلام را که مورد خشنودی خداست و تنها راه درست زندگی است، نادیده بگیرد و غیراسلام را اختیار کند.

۵۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. از آن‌جا که خداوند پیامبران را می‌فرستد و اوست که نیاز یا عدد نیاز به پیامبر را در هر زمان تشخیص می‌دهد، تعیین زمان ختم نبوت نیز با خداست زیرا اوست که دقیقاً می‌داند عوامل ختم نبوت فراهم شده یا نه.

۵۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در عصر نزول قرآن، آمادگی فکری و فرهنگی جوامع مختلف به میزانی بود که می‌توانست کامل‌ترین برنامه‌ی زندگی را دریافت و حفظ کند و به کمک آن، پاسخ نیازهای فردی و اجتماعی خود را به دست آورد. در واقع، انسان‌ها وارد دوره‌ای شده بودند که می‌توانستند با تفکر در برنامه‌ی ارسال شده از سوی خداوند، نیازهای هدایتی خود را در طول زمان‌های مختلف پاسخ دهند و در هر دوره‌ای به معارف جدیدتر و عمیق‌تری دست یابند.

۵۷- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. حدیث شریف «لا ضررَ و لا ضرارَ فی الاسلام» درباره‌ی یکی از عوامل «ختم نبوت» یعنی «پویایی و روزآمد بودن دین اسلام» است و به وجود قوانین تنظیم‌کننده اشاره دارد.

۵۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. نخستین نیاز اساسی انسان «شناخت هدف زندگی» است که با سؤال «چرا زیستن؟» بروز می‌کند.

۵۹- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. خداوند هر مخلوقی را متناسب با ویژگی‌هایی که در وجودش قرار داده است، هدایت می‌کند. ویژگی‌های خاص و متمایز انسان نیز سبب شده تا شیوه‌ی هدایت او با سایر مخلوقات متفاوت باشد.

۶۰- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. با توجه به پیام آیه‌ی شریفه‌ی «یا ایُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا اسْتَجِیْبُوا لِلَّهِ وَّ لِلرَّسُولِ، إِذَا دَعَاکُمْ لِمَا یُحِیْیُکُمْ: ای کسانی که ایمان آورده‌اید، دعوت خدا و پیامبر را اجابت کنید؛ آن‌گاه که شما را به چیزی فرام می‌خواند که به شما زندگی حقیقی می‌بخشد.» این دستور خطاب به اهل ایمان صادر شده است و نتیجه‌ی عمل به آن، دستیابی به حیات حقیقی است.

۶۱- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نیازهای بنیادین و اساسی انسان، به تدریج به دل‌مشغولی و دغدغه‌ی او تبدیل می‌شوند، نه از همان ابتدا.

۶۲- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. امام سجاد (ع) با توجه به اهمیت شناخت هدف زندگی، پیوسته این دعا را می‌کرد که «خدایا ایام زندگی مرا به آن چیزی اختصاص بده که مرا برای آن آفریده‌ای.»

۶۳- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. با توجه به پیام آیه‌ی شریفه‌ی «رِسَالًا مَبَشِّرِینَ وَّ مُنذِرِینَ لِئَلَّا یَکُونَ لِلنَّاسِ عَلَی اللّهِ حِجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَّ کَانَ اللّهُ عَزِیزًا حَکِیمًا: رسولانی را فرستاد که بشارت‌دهنده و اندازکننده باشند، تا بعد از آمدن پیامبران برای مردم در مقابل خداوند، دستاویز و دلیلی نباشد و خداوند شکست‌ناپذیر و حکیم است.» خداوند با ارسال رسولان و با هدف تبشیر و انذار انسان‌ها، به اقتضای حکمت و عزت خود، راه هرگونه عذر و بهانه را مسدود کرده است.

۶۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. امام کاظم (ع) به شاگرد برجسته‌ی خود، هشام بن حکم، فرمود: «ای هشام، خداوند رسولانش را به سوی بندگانش نفستاد، جز برای آنکه بندگان در پیام الهی تعقل کنند. کسانی این پیام را بهتر می‌پذیرند که از معرفت برتری برخوردار باشند و آنان که در تفکر و تعقل برترند، نسبت به فرمان‌های الهی داناترند و آن‌کس که عقلش کامل‌تر است، رتبه‌اش در دنیا و آخرت بالاتر است.»

۶۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. با توجه به ترجمه‌ی آیه‌ی ۱۹ سوره‌ی مبارکه‌ی آل‌عمران: «قَطَعَا دِینَ نَزْدِ خَدَاوَنَدِ، اِسْلَامَ اِسْتِ وَّ اَهْلَ کِتَابٍ دَرِ اَنْ، رَاة مَخَالَفَتِ نِیْمُودَنَدِ، مَکْرَ پَسِ اَز اَنْ کِه بِه حَقَانِیْتِ اَنْ اَکَاة شَدَنَدِ، اَنْ هَم بِه دَلِیلِ رَشْکِ وَّ حَسَدِی کِه مِیَانِ اَنَانِ وَّ جُودِ دَاشْت.» درمی‌یابیم که اهل کتاب با وجود آگاهی از حقیقت، به سبب حسد به اختلاف پرداختند.

۶۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. استمرار و پیوستگی در دعوت انبیا، سبب شده است تا تعالیم الهی جزء سبک زندگی و آداب و رسوم مردم شود و دشمنان قادر نباشند به راحتی آن‌را کنار گذارند که این امر از عوامل تجدید نبوت است.

۶۷- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. حدیث شریف: «اَنَا مَعَاشِرَ الْاَنْبِیَاءِ اَمْرُنَا اَنْ نُکَلِّمَ النَّاسَ عَلَی قَدْرِ عُقُولِهِمْ: ما پیامبران مأمور شده‌ایم که با مردم به اندازه‌ی عقلشان سخن بگوییم.» از رسول اکرم (ص)، به مأموریت مشترک همه‌ی انبیا یعنی بیان اصول دین الهی، درخورد فهم و اندیشه‌ی مردم زمانه‌ی خود، اشاره دارد که بیان‌گر رشد تدریجی سطح فکر مردم است.

۶۸- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در عصر نزول قرآن، با این که مردم حجاز سطح فرهنگی پایینی داشتند، اما آمادگی فکری و فرهنگی جوامع مختلف به میزانی بود که می‌توانست کامل‌ترین برنامه‌ی زندگی را دریافت و حفظ کند و پاسخ نیازهای خود را به دست آورد.

بروز نهضت بزرگ علمی، هم‌زمان با ورود اسلام به کشورهای چینی، ایران، عراق و شام شاهدهی بر همین مسئله بوده و نشان‌گر آمادگی جامعه‌ی بشری برای دریافت برنامه‌ی کامل زندگی می‌باشد.

۶۹- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. با تلاش و کوشش مسلمانان و در پرتو عنایت الهی و با اهتمامی که پیامبر اکرم (ص) در جمع‌آوری و حفظ قرآن داشت، این کتاب دچار تحریف نشد. توجه: وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم (ص) از دلایل ختم نبوت است، نه عدم تحریف قرآن.

۷۰- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. نیاز به امنیت، یک نیاز ثابت است اما «چگونگی تأمین امنیت» و ابزارها و اسلحه‌هایی که به این منظور به کار گرفته می‌شود، در دوره‌های مختلف متفاوت است و جزء نیازهای متغیر به حساب می‌آید که قوانین اسلام نیز در رابطه با آن متغیر است.

۷۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «قوانین تنظیم‌کننده» در اسلام، دسته‌ای قواعد و قوانین هستند که به مقررات اسلامی خاصیت انطباق و تحرک داده‌اند. این قواعد بر همه‌ی احکام و مقررات اسلامی تسلط دارند.

۷۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. شعر زیبایی که در صورت سؤال مطرح شده، بیان‌گر یگانگی ادیان الهی است. از آیه‌ی شریفه‌ی «[این دین] آیین پدرتان ابراهیم است و او شما را از پیش مسلمان نامید.» نیز همین پیام مستفاد می‌گردد و از این جهت دارای ارتباط مفهومی هستند. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) این آیه بیان‌گر این حقیقت است که تنها دین مورد پذیرش، نزد خداوند، اسلام است و اشاره‌ای به مفهوم یگانگی ادیان که در شعر بیان شده، ندارد.

(۲) این آیه‌ی شریفه نیز بیان‌گر یکتاپرست بودن حضرت ابراهیم (ع) است و به شعری که در صورت سؤال آمده، مربوط نیست.

(۳) این آیه‌ی شریفه هم‌چون گزینه‌ی ۱، بیان‌گر این حقیقت است که تنها دین مورد پذیرش، نزد خداوند، اسلام است. در این آیه هم‌چنین به علل مخالفت اهل کتاب با اسلام پرداخته شده است ولی با این همه باز هم به مفهوم یگانگی ادیان که در شعر بیان شده، اشاره‌ای ندارد.

۷۳- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. خداوند آنچه در آسمان‌ها و زمین است، برای انسان آفریده و توانایی بهره‌مندی از آنها را در وجود او قرار داده است.

۷۴- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. خدای متعال، شناخت خیر و نیکی و گرایش به آن و شناخت بدی و زشتی و بیزاری از آنرا در وجود ما قرار داد، تا به خیر و نیکی رو آوریم و از گناه و زشتی پرهیزیم. از این روست که همه‌ی ما فضائلی چون صداقت، عزت نفس و عدالت را دوست داریم و از دورویی، حقارت نفس، ریا و ظلم بیزاریم. آیات ۷ و ۸ سوره‌ی شمس: «وَ نَفْسٍ وَ مَا سَوَّاهَا فَالْهَمَّهَا فُجُورَهَا وَ تَقْوَاهَا: سوگند به نفس و آن‌که سامانش بخشید، آن‌گاه بدکاری‌ها و تقوایش را به او الهام کرد.» بیان‌گر همین مفهوم است.

۷۵- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در ترجمه‌ی آیه‌ی ۹۱ سوره‌ی مائده آمده است: «شیطان می‌خواهد به وسیله‌ی شراب و

قمار، در میان شما عداوت و کینه ایجاد کند و شما را از یاد خدا و نماز بازدارد.»